דרשוני כרך א — ויקדש אותו

ויקדש אותו תמר ביאלה

'וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה' (בראשית ב, א-ב)

על שום מה חזר הכתוב ושנה שֶׁכְּלָה הקדוש ברוך הוא ביום השביעי ממלאכתו? ללמדך שראשונים החלו כָּלים שמים וארץ מעצמם. שעד אותו היום היו עומדים ומתקיימים. הגיע היום השביעי, סדקים ניתנו בהם והם הולכים ונשברים.

נבהל הקדוש ברוך הוא ופסק ממלאכתו. אמר בלבו: 'עד מתי אני בורא את אלה, והם הולכים להם ומתכלים מעצמם?' ישב במקומו, שנאמר 'וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי', והתבונן בכל מה שאמר עליו שהוא טוב ומה שאמר עליו שהוא טוב מאוד.

ראה שכל בריאה ובריאה שברא היא טובה והיא מתכלית, וכל מעשה ומעשה שעשה הוא כָּלֶה והוא טוב, והיה צר לו עליהם וצר לו על עצמו. ביקש עצה כיצד לשמור ולתקן עולם שברא, שהולך ושב לו לתוהו ובוהו, עד שמצא.

מהו אותו הדבר שמצא? שהמציא את הקידוש, שנאמר 'וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ' (בראשית ב, ג). אמר: יבואו ברכות וקידושים ויראה כל דבר ודבר וכל מעשה ומעשה שיש בעולם, צד חִיּוּת שבו וצד טוב שבו, ועל ידי שנזכר בו אותו הצד, נתחזק אותו הדבר ונתחזק אנחנו בעצמנו, ותתעכב במשהו כְּלָיָה שבעולם, ויתעכב במשהו כליון שבנפשנו. ועל זה נאמר 'שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ' (שמות לא, יז).